

Najaarsnota 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Algemeen.....	4
Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	5
Leeswijzer.....	7
Ambities.....	8
Programma's.....	9
Inwoner.....	9
Doelen & resultaten.....	9
Wat mag het kosten?.....	9
Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota.....	10
Beleidskaders.....	13
Verbonden partijen.....	13
Onze buurt.....	14
Doelen & resultaten.....	14
Wat mag het kosten?.....	14
Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota.....	15
Beleidskaders.....	19
Verbonden partijen.....	20
Onze gemeente.....	21
Doelen & resultaten.....	21
Wat mag het kosten?.....	21
Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota.....	22
Beleidskaders.....	25
Verbonden partijen.....	26
Ons geld.....	27
Wat mag het kosten?.....	27
Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota.....	27
Beleidskaders.....	30
Verbonden partijen.....	30
Overhead.....	31
Wat mag het kosten?.....	31
Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota.....	32
Beleidskaders.....	33
Verbonden partijen.....	33
Paragrafen.....	34
Financiële begroting.....	35
Inleiding.....	35
Overzicht baten en lasten.....	35
Incidentele baten en lasten.....	36
Financieel MeerjarenPerspectief.....	48
Overhevelen budgetten.....	49
Bijlagen.....	51
Raadsvoorstel.....	51
Overzicht lopende kredieten.....	57
Overzicht baten en lasten (gesplitst).....	65
Toelichting financiële begrippen.....	66
Toelichting afkortingen.....	69

Algemeen

Voorwoord

Welkom bij onze Najaarsnota 2022!

In de Programmabegroting 2022 hebben wij onze ambities, doelen en resultaten voor 2022 beschreven. Ook de geraamde inkomsten en uitgaven staan in de begroting. Tussentijds rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage voor 2022 was de Voorjaarsnota. De tweede rapportage voor 2022 is deze Najaarsnota. Deze rapportage is een financiële rapportage.

Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

In deze Najaarsnota hebben we de financiële mutaties verwerkt, die medio oktober 2022 bekend zijn. Deze mutaties komen met name door externe omstandigheden. De inflatie heeft mogelijk financiële gevolgen. In deze najaarsnota hebben we een paar begrotingsposten hierop aangepast. Voor sommige begrotingsposten zijn prijsafspraken gemaakt. Vooralsnog volgen we de ontwikkelingen en informeren we hierover zo nodig bij de jaarrekening.

Wat is het financieel resultaat van deze Najaarsnota 2022?

De mutaties uit deze Najaarsnota leiden tot een effect op het begrotingssaldo voor 2022 van € 3.721.000 voordelig. Het begrotingsoverschot 2022 stijgt hierdoor van € 139.000 bij de Voorjaarsnota 2022 naar € 3.860.000 bij deze Najaarsnota. In het onderdeel 'Samenvatting' vermelden we de grootste afwijkingen.

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

De op 4 november 2021 vastgestelde begroting toonde een voordelig saldo van € 737.000 (inclusief de 1e begrotingswijziging). Op 14 juli 2022 heeft de gemeenteraad de Voorjaarsnota 2022 vastgesteld. De mutaties tot en met de Voorjaarsnota waren € 598.000 nadelig. Daarmee kwam het begrotingssaldo na de Voorjaarsnota uit op € 139.000 voordelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Najaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met **€ 3.721.000** voordelig bij. Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 3.860.000** voordelig. Zie onderstaande tabel.

In deze Najaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. Het betreft veelal autonome ontwikkelingen waar we niet op kunnen sturen. De grootste mutaties zijn:

-	Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders	- 493.000
-	Kabels en leidingen	- 100.000
-	Natuurlijk groen	- 114.000
-	Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie	- 100.000
-	Bijdrage doelgroepenvervoer DRAN	+ 174.000
-	Sociaal domein	+ 479.000
-	Afval	+ 219.000
-	Opbrengst toeristenbelasting	+ 103.000
-	Algemene uitkering	+ 2.639.000
-	Kosten bedrijfsvoering	+ 616.000
-	Overige mutaties	+ 298.000
	Totaal	+ 3.721.000

Coronavirus

De coronamaatregelen zijn op dit moment beëindigd. Het is nog onduidelijk wat het najaareffect van deze maatregelen voor onze gemeente betekent. Uit de media valt te vernemen dat er mogelijk een groter beroep op jeugdhulp wordt gedaan en het aantal faillissementen zal toenemen. We kunnen nu de financiële gevolgen hiervan en de eventuele compensatie van het rijk niet inschatten.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

De coördinatie van de problematiek rondom opvang vluchtelingen Oekraïne heeft afgelopen periode grote gevolgen gehad voor organisatie en inzet van de crisisbeheersing. Voor de particuliere opvang krijgen we de uitbetaalde leefgelden en woonkosten vergoed plus een normvergoeding voor de uitvoering. De rijksuitkering ramen we voor dit jaar op € 4,8 miljoen. Dit bedrag ramen we ook bij aan de uitgavenkant. We verwachten dat we met de rijksuitkering uitkomen.

Personele ontwikkelingen

Op dit moment is de arbeidsmarkt krap. Het is daarom van belang om medewerkers te blijven binden en boeien. Ook merken we dat het door de krappe arbeidsmarkt moeilijk is om nieuwe medewerkers te vinden. Er is schaarste in vele vakdisciplines. Daardoor merken we dat we onze wervingsstrategieën aan moeten passen. Daarvoor hebben we ook extra tijd en

geld nodig. Tijd om een goede aanpak en de juiste strategie te bedenken. Middelen om andere/extra wervingsmethoden in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. En om door te pakken met arbeidsmarktcommunicatie voor de lange termijn. De extra aandacht die werving en selectie vraagt, vraagt ook extra inzet van de organisatie. Juist bij moeilijk in te vullen vacatures zorgt dit voor extra werkdruk. Omdat de werkzaamheden opgevangen moeten worden zolang de vacature nog niet gevuld is. Maar ook omdat het een aantal maanden duurt voordat een nieuwe collega volledig op sterkte meedraait. Het is in dit soort gevallen goed om onszelf af te vragen of onze ambities nog reëel zijn of dat we onze ambities bij moeten stellen.

Prijsstijgingen (inflatie en energie)

Diverse oorzaken, zoals het tekort aan grondstoffen, groeiende economie, conflict tussen Rusland en Oekraïne leiden sinds enige tijd tot een hogere inflatie dan die we gewend zijn. Deze hogere inflatie heeft mogelijk financiële gevolgen. In deze najaarsnota hebben we een paar begrotingsposten aangepast. Voor sommige begrotingsposten zijn prijsafspraken gemaakt. Vooralsnog volgen we de ontwikkelingen en zullen zo nodig bij de jaarrekening nader hierover informeren.

We stellen een noodfonds van € 100.000 in om inwoners extra steun te bieden vanwege energiararmoede en hogere inflatie.

Hieronder staat de ontwikkeling van het begrotingssaldo 2022.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Omschrijving	Bedrag
Primaire begroting	78 V
Wijzigingen tot Voorjaarsnota	659 V
Voorjaarsnota 2022	-598 N
Begrotingsresultaat na vaststelling Voorjaarsnota 2022	
	139 V
Najaarsnota 2022	
> verwerkte besluitvorming	- V
> overige ontwikkelingen	3.721 V
	3.721 V
Begrotingsresultaat na Najaarsnota 2022	
	3.860 V

Hieronder staat een overzicht met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Najaarsnota. Hierbij betekent VJN: voorjaarsnota en NJN: najaarsnota.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting	Begroting	Mutaties	Mutaties	Begroting
	2022	2022	2022	2022	2022
	Primair	na VJN	tot NJN	NJN	na NJN
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-37.400	-38.275	-2.294	-1.670	-42.240
Onze buurt	-13.945	-14.784	-433	277	-14.940
Onze gemeente	-5.804	-6.468	-1.494	-750	-8.712
Ons geld	66.248	68.624	-110	5.128	73.642
Overhead	-9.893	-9.830	-24	736	-9.118
Saldo rekening baten en lasten	-794	-733	-4.355	3.721	-1.367
Toevoeging aan reserves	-358	-358	-1.558	0	-1.916
Onttrekking aan reserves	1.230	1.230	5.913	0	7.143
Resultaat rekening baten en lasten	78	139	0	3.721	3.860

In deze Najaarsnota 2022 vermelden we een aantal budgetten die we willen overhevelen naar 2023. Als de werkzaamheden in 2022 niet of niet helemaal zijn uitgevoerd, voegen we het restant van deze budgetten toe aan de reserve lopende projecten.

In 2023 zijn deze bedragen dan beschikbaar om de werkzaamheden alsnog uit te kunnen voeren. Zo heeft de onderuitputting van deze budgetten geen effect op het rekeningresultaat van 2022 en kunnen we in 2023 verder met de uitvoering van deze werkzaamheden.

Leeswijzer

Na het algemeen gedeelte staan onze `ambities`. De `programma's` bevatten de financiële bijstellingen. Onder `financiële begroting` staat het totaaloverzicht van de verwachte baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) voor 2022. Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Een min-bedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering.
Een plus-bedrag betekent: voordelig of inkomst.

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de Najaarsnota is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de Najaarsnota met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. En als dat niet lukt, dan willen we zorgen voor een zinvolle dagbesteding. Want iedereen heeft een talent, dat kan bijdragen aan onze samenleving. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

In deze Najaarsnota rapporteren we niet over de doelen en resultaten. De meest actuele informatie over de stand van zaken van de doelen en resultaten vindt u in de [Voorjaarsnota 2022](#). Bij de jaarrekening 2022 verantwoorden we de doelen en resultaten weer.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN	Mutaties t/m NJN	Begroting 2022 na NJN
Lasten	-50.183	-49.841	-52.124	-6.902	-59.026
Baten	12.884	12.441	13.849	2.937	16.786
Totaal programma	-37.300	-37.400	-38.275	-3.965	-42.240

Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties uit de Najaarsnota toegelicht. Voor een toelichting op de mutaties uit de Voorjaarsnota verwijzen wij u naar de [Voorjaarsnota 2022](#).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Datum	2022	Invest.
Mutaties Voorjaarsnota			
<i>Besluitvorming tot en met Voorjaarsnota:</i>			
1e begrotingswijziging	4-nov-21	-174	-
Voorjaarsnota 2022	14-jul-22	-700	-370
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota		-874	-370
Mutaties Najaarsnota			
<i>1. Besluitvorming door raad tot Najaarsnota:</i>			
1.1. Jaarstukken 2021	14-jul-22	-2.158	-
<i>2. Overige wijzigingen Najaarsnota</i>			
2.1. Energietoeslag		-2.238	-
2.2. Onderwijsachterstandenbeleid			
- rijksbijdrage		17	-
- kosten		-17	-
2.3 Bijdrage doelgroepenvervoer DRAN		174	-
2.4 Sociale werkvoorziening		-38	-
2.5 Bijstand		53	-
2.6 Nationaal Programma Onderwijs			
- rijksbijdrage		228	-
- kosten		-228	-
2.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne			
- rijksbijdrage		3.400	-
- kosten		-3.400	-312
2.8 Sociaal domein		479	-
2.9 Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie		-100	-
2.10 Diverse kleine mutaties		-	-
Administratieve overboeking		-136	-
Totaal mutaties Najaarsnota		-3.964	-312
Totaal mutaties programma 1		-4.838	-682

1.1 Jaarstukken 2021

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de budgetten voor inrichting Wmo-ruimtes (€ 40.000), Actieplan Stekkenberg (€ 40.000), coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen (€ 140.000), achterstandenbeleid (€ 47.000), versterking dienstverlening gemeenten (170.000), TONK (€ 92.000), implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening (€ 250.000), project automaatjes/vervoersmaatjes (€ 52.000), ambulantisering GGZ Wmo (€ 71.000), extra rijks gelden jeugdhulp (€ 867.000) en voorkomen dak- en thuisloosheid (€ 50.000) over te hevelen naar 2022. Deze budgetoverheveling is gedekt uit de reserve lopende projecten. Zie ook programma Ons geld (1.2).

Daarnaast heeft de raad een amendement aangenomen om (€ 338.000 (een deel van het positieve jaarrekeningsaldo) te beschikbaar te houden voor personele (inhuur)kosten in het sociaal domein.

2.1 Energietoeslag

Voor de uitvoering van de eenmalige toeslag in 2022 ramen we ruim € 2,2 miljoen waarvan € 0,1 miljoen uitvoeringskosten. Via de algemene uitkering krijgen we bijna € 2,1 miljoen. De rijksvergoeding is niet toereikend om onze kosten te dekken. Dit hebben we aanhangig gemaakt bij de VNG.

2.2 Onderwijsachterstandenbeleid

We ontvangen dit jaar een aanvullende rijksbijdrage van € 16.939 voor het onderwijs-achterstandenbeleid. Dit geld moeten we ook aan dit doel besteden. Dit bedrag ramen we zowel aan de uitgaven- als de inkomstenkant bij.

2.3 Bijdrage doelgroepenvervoer DRAN

Op basis van de gewijzigde begroting 2022 DRAN daalt onze bijdrage voor leerlingen- en Wmo-vervoer met € 107.502. Daarnaast leidt de afrekening over 2021 tot een terugbetaling van € 66.130.

Berg en Dal maakt deel uit van het regionale contract via BVO DRAN voor doelgroepenvervoer. Ook in onze regio is het chauffeurstekort merkbaar. Vandaar dat we in regioverband ook steeds kijken naar het verlichten van het chauffeurstekort, bijvoorbeeld door ouders zelf te laten rijden tegen km-vergoeding, ritten te combineren en schooltijden gelijk te trekken.

2.4 Sociale werkvoorziening

Op basis van de gewijzigde begroting 2022 MGR stijgt onze bijdrage voor de sociale werkvoorziening met € 38.000.

2.5 Bijstand

We verlagen de budgetten voor de bijstandsuitkeringen met € 747.000. Deze verlaging komt doordat minder inwoners een beroep doen op bijstand. Landelijk daalt ook het aantal uitkeringsgerechtigden waardoor we € 694.400 minder aan rijksuitkering ontvangen. Per saldo een voordeel van € 52.600.

2.6 Nationaal Programma Onderwijs

Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de gemeente Berg en Dal € 228.314 ontvangen. Dit programma is bedoeld om onderwijsvertragingen (onder andere op cognitief en sociaal emotioneel vlak) als gevolg van corona in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en Corona. Het niet bestede geld hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

2.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de gemeentelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen we vanaf 15 maart 2022 € 100 en vanaf 15 oktober 2022 € 83 per opvangplek per dag. Voor de particuliere

opvang krijgen we de uitbetaalde leefgeld en woonkosten vergoed plus een normvergoeding voor de uitvoering. De rijksuitkering ramen we voor dit jaar op € 4,8 miljoen. Bij de voorjaarsnota hadden we € 1,4 miljoen begroot, zodat we nu € 3,4 miljoen bijramen. Dit bedrag ramen we ook bij aan de uitgavenkant. We verwachten dat we ruimschoots met de rijksuitkering uitkomen. We stellen voor om het niet bestede deel van de rijksuitkering bij de jaarrekening over te hevelen naar 2023 en te storten in de reserve lopende projecten. Voor de opvang van Oekraïners op locatie De Kentering moesten diverse aanpassingen aan het gebouw plaatsvinden. Deze aanpassing van € 312.000 schrijven we in 5 jaren af. De afschrijvingslast is onderdeel van de € 4,8 miljoen. Met eigenaar ZZG is overeengekomen, dat zij de resterende boekwaarde aan ons vergoedt als het gebouw niet meer nodig is voor deze opvang.

2.8 Sociaal domein

De ramingen voor het Sociaal domein, jeugd en Wmo begeleiding hebben we geactualiseerd op basis van de realisatie tot en met augustus 2022. Per saldo leiden de mutaties op het Sociaal domein tot een positieve bijstelling van € 175.000. Hiermee is de taakstellende bezuiniging van € 194.000 gerealiseerd.

Bij huishoudelijke hulp laat het aantal cliënten ten opzichte van vorig jaar een lichte stijging zien. De verwachte stijging van de kosten zet zich niet door. Wel krijgen we signalen van de zorgaanbieders dat door personeelstekort niet alle toegekende uren verzilverd zijn. De raming stellen we op dit onderdeel € 275.000 positief bij.

Van de gemeente Nijmegen krijgen we een bijdrage van € 20.000 in de kosten van de ambulantisering GGZ. Dit geld zetten we daarvoor in. Het niet bestede bedrag van het budget voor ambulantisering GGZ hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

Vanaf 2022 vraagt de gemeente Nijmegen geen bijdrage in de kosten van maatschappelijke opvang. Het geraamd bedrag van € 29.200 komt hierdoor vrij te vallen.

2.9 Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie

We stellen een noodfonds van € 100.000 in om extra steun te bieden vanwege energiearmoede en hogere inflatie. Het in 2022 niet benodigd bedrag hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

2.10 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

Kapitaallasten	€ 8.000
Bijdrage Munitax	€ -7.500

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Algemene subsidieverordening Berg en Dal

Nota vrijwilligerswerk 2022-2026

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2021

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Berg en Dal 2022

Verbonden partijen

Instituut Bijzonder Onderzoek

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

In deze Najaarsnota rapporteren we niet over de doelen en resultaten. De meest actuele informatie over de stand van zaken van de doelen en resultaten vindt u in de [Voorjaarsnota 2022](#). Bij de jaarrekening 2022 verantwoorden we de doelen en resultaten weer.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN	Mutaties t/m NJN	Begroting 2022 na NJN
Lasten	-24.577	-24.726	-25.976	251	-25.725
Baten	11.008	10.781	11.193	-407	10.785
Totaal programma	-13.569	-13.945	-14.784	-156	-14.940

Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties uit de Najaarsnota toegelicht. Voor een toelichting op de mutaties uit de Voorjaarsnota verwijzen wij u naar de [Voorjaarsnota 2022](#).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Datum	2022	Invest.
Mutaties Voorjaarsnota			
<i>Besluitvorming tot en met Voorjaarsnota:</i>			
1e begrotingswijziging	4-nov-21	-247	-
Voorjaarsnota 2022	14-jul-22	-591	-49
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota		-838	-49

Mutaties Najaarsnota

1. Besluitvorming tot Najaarsnota:

1.1.	Aanvullend krediet Nassaulaan/Pr.Christinalaan Berg en Dal	12-mei-22	-	-159
1.2.	Jaarstukken 2021	14-jul-22	-289	-
1.3.	Ondergrondse containers locatie Spoorlaan	29-sep-22	-65	-
1.4	Aanvullend krediet reconstructie Pr.Hendrikstr./ Kon.Wilhelminastraat/ Pr.Mauritsstraat in Ooij	20-okt-22	-	-149

2. Overige wijzigingen Najaarsnota

2.1.	Kapitaallasten (exclusief riolering)		563	-
2.2.	Riolering			
	- aanpassing diverse budgetten (inclusief kapitaallasten)		510	-
	- dotatie voorziening riolering		-510	-
2.3	Subsidie veldverlichting fusie SVO-VVLK		-	-33
2.4	Afval		219	-
2.5	Sporthallen		26	-
2.6.	Zwembad		-30	-
2.7	Uitvoering klimaatakkoord		-148	-
2.8	Extra capaciteit BOA's		-35	-
2.9	Bommenregeling		-55	-
2.10	Bijdrage GGD		-10	-
2.11	Gladheidsbestrijding		-25	-
2.12	Kabels en leidingen		-100	-
2.13	Openbare verlichting		-35	-

2.14 Parkeren	28	-
2.15 Natuurlijk groen	-114	-
2.16 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)		
- rijksbijdrage	-104	-
- projectkosten	104	-
2.17 Diverse kleine mutaties	-7	-
Administratieve overboeking	-79	-
Totaal mutaties Najaarsnota	-156	-341

Totaal mutaties programma 2	-994	-390
------------------------------------	-------------	-------------

1.1 Aanvullend krediet Nassaulaan/ Prinses Christinalaan Berg en Dal

Op 12 mei 2022 heeft de gemeenteraad een aanvullend krediet van € 159.000 beschikbaar gesteld voor het project Nassaulaan/ Prinses Christinalaan. De extra jaarlijkse kapitaallasten (€ 6.941) zijn vanaf 2022 € 2.000 per jaar.

1.2 Jaarstukken 2021

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de budgetten voor participatie groenprojecten (€ 35.000), kerkenvisie (€ 15.000), actieplan duurzaamheid (€ 240.000) en afkoppelsubsidie en coach riolering (€ 75.000) over te hevelen naar 2022. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit de reserve lopende projecten (€ 290.000) en deels uit de voorziening riolering (€ 75.000). Zie ook programma Ons geld (1.1).

1.3 Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

In de Spoorlaan en omgeving is veel overlast van ongedierte. Daarom heeft de gemeenteraad op 29 september 2022 besloten om op het parkeerterrein aan de Spoorlaan (Jan Linders/Aldi) de bovengrondse afvalcontainers voor glas en textiel te vervangen door ondergrondse containers. De eenmalige kosten van € 65.000 brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.3).

1.4 Aanvullend krediet reconstructie Pr.Hendrikstraat/ Kon.Wilhelminaweg/ Pr.Mauritsstraat Ooij

Op 20 oktober 2022 heeft de gemeenteraad een aanvullend krediet van € 149.000 beschikbaar gesteld voor het project reconstructie Pr.Hendrikstraat/ Kon.Wilhelminaweg/ Pr.Mauritsstraat in Ooij. Uit onderzoek is gebleken dat extra sanering van de waterkant (talud) en groenstrook van de Wilhelminaplas noodzakelijk is. De extra jaarlijkse kapitaallasten zijn € 8.195.

2.1 Kapitaallasten

De kapitaallasten (exclusief riolering) zijn bijgesteld volgens de werkelijke stand van de Staat vaste activa per 1 januari 2022. Dit leidt voor dit programma tot een voordeel van € 563.000.

2.2 Riolering

De raming van de kapitaallasten op riolering stellen we met € 219.000 positief bij. Ook de gerealiseerde opbrengst rioolheffing is € 151.000 hoger dan geraamd. De advies- en onderzoekskosten zijn in 2022 € 95.000 lager dan geraamd. Dat komt met name door een tijdelijk lagere capaciteit. Ook hebben we in 2022 voor € 50.000 minder onderhoud uitgevoerd en zijn de kosten voor het verwerken van rioolslib € 10.000 lager. Verder is de bijdrage aan Munitax € 15.000 hoger.

Dit verrekenen we met de voorziening riolering, zodat deze middelen ook in de toekomst beschikbaar blijven voor de werkzaamheden aan onze riolering. Per saldo hebben deze mutaties dus geen invloed op het begrotingsaldo.

2.3 Subsidie veldverlichting fusie SVO-VVLK

Als gevolg van de fusie van de voetbalverenigingen SVO en VVLK ramen wij een subsidie van € 32.525 voor het aanbrengen van veldverlichting op het tweede voetbalveld van SVO. Volgens de boekhoudregels moeten we deze bijdrage activeren. Dit betekent vanaf 2023 een extra kapitaallast van € 1.400 per jaar.

2.4 Afval

Binnen het taakveld Afval is er een groot voordeel ten opzichte van de raming. Lagere kosten voor verwerking van het afval veroorzaken dit voordeel. Daarnaast zijn er kleinere nadelen, doordat er minder afvalzakken zijn verkocht, de kosten voor de milieustraten iets hoger zijn en de inzameling van incontinentiematerialen nu zijn geraamd. Per saldo een voordeel van € 219.000.

2.5 Sporthallen

Het beheer van de sporthallen Heuvelland, Duffelt en Morgenfit is dit jaar niet volledig ingevuld door derden. De beheerwerkzaamheden zijn deels ingevuld met eigen formatie. Hierdoor zijn de kosten € 36.000 lager.

Daarnaast zijn de kosten voor gas en elektra bij sporthal de Duffelt € 10.000 hoger op basis van het huidige verbruik.

In 2022 zijn de energiekosten nog niet gestegen door prijsstijgingen, omdat de prijzen nog vast liggen in het contract. Dit contract loopt eind 2022 af.

2.6 Zwembad de Lubert

We verwachten over 2022 € 34.000 minder aan inkomsten bij De Lubert te ontvangen. Dit wordt voor een klein deel veroorzaakt door de lockdown in januari. Van het Rijk krijgen we hiervoor een compensatie van € 4.000. De opbrengsten ramen we daarom met € 30.000 af. In 2022 zijn de energiekosten nog niet gestegen door prijsstijgingen, omdat de prijzen nog vast liggen in het contract. Dit contract loopt eind 2022 af.

2.7 Uitvoering klimaatakkoord

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 al in gang te zetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget. Voor 2022 krijgen we € 248.000 aan rijksuitkering. In de voorjaarsnota 2022 hadden we al rekening gehouden met een rijksuitkering van € 100.000, zodat we nu € 148.000 bijramen. Het niet bestede bedrag hevelen wij over naar 2023 door storting in de reserve lopende projecten.

2.8 Extra capaciteit BOA's

In de afgelopen jaren zijn BOA's binnen hun bevoegdheid ook steeds meer taken gaan uitvoeren. We ontvangen extra rijksgeld om de capaciteit van BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Deze gelden zetten we hiervoor in.

2.9 Bommenregeling

Op 24 maart 2022 heeft onze gemeenteraad besloten een verzoek bij het Rijk in te dienen voor de door derden gemaakte kosten voor het opruimen van niet gesprongen explosieven. Via de algemene uitkering hebben wij geld ontvangen. We verhogen op dit programma de raming voor doorbetaling aan andere partijen met € 21.000. Daarnaast verlagen we de te verwachten inkomst op dit programma met € 34.000.

2.10 Bijdrage GGD

Op basis van de gewijzigde begroting 2022 GGD stijgt onze bijdrage aan de GGD met € 10.260.

2.11 Gladheidsbestrijding

Vanwege de zachte winter is de gladheidsbestrijding in het seizoen 2021/2022 relatief weinig geweest. Daardoor hebben we een lagere vergoeding (€ 25.000) van de provincie ontvangen.

2.12 Kabels en leidingen

Door materiaaltekorten zijn de werkzaamheden dit jaar later op gang gekomen en hebben we ook mindere leges en straatwerkvergoedingen ontvangen. Daarom stellen we de raming met € 100.000 nadelig bij.

2.13 Openbare verlichting

De variabele netwerkkosten voor elektriciteit zijn hoger. Daarom stellen we de raming met € 35.000 negatief bij.

2.14 Parkeren

Het beheer van de parkeergarage aan de Dorpsstraat is dit jaar minder ingevuld door derden.

Hierdoor zijn de kosten € 15.000 lager. Voor het gebruik van deze garage belasten wij € 13.000 door aan derden, waar nog geen rekening mee was gehouden. Per saldo is dit een voordeel van € 28.000.

2.15 Natuurlijk groen

Vanwege de droogte en hevige storm dit jaar moet een deel van het natuurlijk groen (bomen en beplanting) worden hersteld. Voor beplantingsmateriaal komt dit uit op een aanvullend bedrag van € 44.500. Voor calamiteiten- en stormschade ramen we een aanvullend bedrag van € 67.000. Samen met nog enkele kleine mutaties is dit per saldo een nadeel van € 114.000.

2.16 Controle Corona Toegangsbewijzen (CTB)

We hebben van het Rijk een bijdrage ontvangen van € 133.778 voor de ondersteuning naleving controle op coronatestbewijzen (CTB). Het geld moeten we besteden ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, Sinterklaascomités, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB. We ramen het budget af omdat minder gebruik gemaakt is van regeling CTB. Het niet gebruikte bedrag moeten we terugbetalen aan het rijk.

2.17 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

Opbrengst grondverkoop/verhuur gemeentegrond	€ -5.500
Project Gezond in de stad	€ -5.000
Bijdrage aan provincie voor verkeersmaatregelen	€ 2.000

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenkaart

Landschapsontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsvisie Berg en Dal 2016-2026

Mobiliteitsplan 2030 Euregio

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Dar N.V.

Vitens N.V.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pasgeboren kind. Maar we doen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Daarbij hanteren we als uitgangspunt: gezonde groei. Want welvaart en welzijn moeten in balans zijn.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel en welke woningen elke gemeente gaat bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

In deze Najaarsnota rapporteren we niet over de doelen en resultaten. De meest actuele informatie over de stand van zaken van de doelen en resultaten vindt u in de [Voorjaarsnota 2022](#). Bij de jaarrekening 2022 verantwoorden we de doelen en resultaten weer.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Mutaties	Begroting
	2021	2022 Primair	2022 na VJN	t/m NJN	2022 na NJN
Lasten	-8.486	-8.226	-8.901	-2.312	-11.213
Baten	3.195	2.422	2.433	68	2.501
Totaal programma	-5.291	-5.804	-6.468	-2.244	-8.712

Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties uit de Najaarsnota toegelicht. Voor een toelichting op de mutaties uit de Voorjaarsnota verwijzen wij u naar de [Voorjaarsnota 2022](#).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Datum	2022	Invest.
Mutaties Voorjaarsnota			
<i>Besluitvorming tot en met Voorjaarsnota</i>			
1e begrotingswijziging	4-nov-21	-394	-
Voorjaarsnota 2022	14-jul-22	-270	-
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota		-664	0
Mutaties Najaarsnota			
<i>1. Besluitvorming tot Najaarsnota:</i>			
1.1. Jaarstukken 2021	14-jul-22	-1.134	-
1.2. Actualisatie grondexploitaties 2022	14-jul-22	-	-
1.3. Project Vitale vakantieparken	29-sep-22	-250	-
<i>2. Overige wijzigingen Najaarsnota</i>			
2.1. Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders		-493	-
2.2. Kapitaallasten		21	-
2.3. Opbrengst toeristenbelasting		103	-
2.4. Anterieure overeenkomsten		41	-
2.5. Burgerzaken		44	-
2.6. Toerisme		15	-
2.7. Invoering Omgevingswet		-343	-
2.8. Wet kwaliteitsborging bouwen/ Energieprestatie bouwen		-59	-
2.9. Inburgering		-53	-
2.10. Rekenkamercommissie		15	-
2.11. Integriteitsonderzoek gemeenteraad		-30	-
2.12. Openbaar vervoer		-10	-
2.13. Diverse kleine mutaties		-1	-
Administratieve overboeking		-110	-
Totaal mutaties Najaarsnota		-2.244	-
Totaal mutaties programma 3		-2.908	-

1.1 Jaarstukken 2021

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de budgetten voor subsidie behoud Museumpark Orientalis (€ 400.000), bijstelling bouwplan Oefenhoek Millingen (€ 20.000), actiecentra participatie (€ 68.000), cofinanciering wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal (€ 23.000), corona-impuls re-integratie (€ 175.000), verkiezingen (€ 15.000), pilot inburgering veranderopgave (€ 66.000), kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (€18.000) en project invoering Omgevingswet (€ 349.000) over te hevelen naar 2022. Deze budgetoverheveling is gedekt uit de reserve lopende projecten. Zie ook programma Ons geld (1.1).

1.2 Actualisatie grondexploitaties 2022

In juli 2022 heeft de gemeenteraad de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld. Dit besluit is verwerkt in de begroting 2022. De mutaties in de voorziening exploitatietekort grondexploitaties zijn verwerkt bij de jaarrekening 2021.

1.3 Project Vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.2).

2.1 Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

Volgens de geldende regelgeving zijn wij verplicht om aan de voormalige wethouders (tijdelijk) wachtgeld te betalen. Hiervoor hebben wij een voorziening gevormd. Om de voorziening op peil te brengen is het noodzakelijk om een bedrag van € 493.000 in de voorziening te storten. Dit bedrag is de totale wachtgeldverplichting, waarbij we er rekening mee moeten houden dat we de volledige periode, waar recht op is, wachtgeld betalen. Mocht een voormalige wethouder een baan vinden, dan kan een deel van de voorziening weer vrij vallen.

2.2 Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn bijgesteld volgens de werkelijke stand van de Staat vaste activa per 1 januari 2022. Dit leidt voor dit programma tot een voordeel van € 21.000.

2.3 Opbrengst toeristenbelasting

Op basis van de aangiftes toeristenbelasting over het jaar 2021 verhogen we de raming van de opbrengst toeristenbelasting met € 103.000.

2.4 Anterieure overeenkomsten

We sluiten anterieure overeenkomsten af voor ruimtelijke plannen. Daarmee worden door middel van een exploitatiebijdrage alle gemeentelijke kosten gedekt. De exploitatiebijdrage is berekend met de landelijke Plankostenscan. Dit jaar hebben we meer van deze overeenkomsten afgesloten. Daarom stellen we de raming met € 41.000 positief bij.

2.5 Burgerzaken

Er wordt steeds minder gebruik gemaakt van het thuis laten bezorgen van documenten. Daarom ramen we € 20.000 af. Daarnaast zien we dat er steeds meer onderzoek naar stambomen wordt gedaan. Daarvoor ramen we € 10.000 aan legesinkomsten. Verder zat er een fout in de raming voor afdrachten verklaring omtrent gedrag. Dit corrigeren we nu en leidt tot een voordeel van € 13.500.

2.6 Toerisme

We kennen dit jaar minder subsidies toe dan geraamd, omdat een aantal activiteiten niet door is gegaan. Daarom stellen we de raming met € 15.000 naar beneden bij.

2.7 Invoering Omgevingswet

Het Rijk draagt bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. We ontvangen dit jaar via de algemene uitkering € 348.000 van het Rijk. We willen het bedrag dat we niet uitgeven beschikbaar houden voor dit onderwerp, zie ook onderdeel "Overhevelen budgetten".

2.8 Wet kwaliteitsborging bouwen/ Energieprestatie bouwen

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 juli 2023 gefaseerd in werking (tegelijk met de Omgevingswet). Gemeenten ontvangen voor de noodzakelijke voorbereidingen die ze nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2023 een bijdrage van het Rijk. Wij ontvangen hiervoor € 56.000 via de algemene uitkering. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van de Wkb-taken.

Verder verhogen we de bijdrage aan de ODRN voor toezicht en handhaving EPBD III (Europese richtlijn energieprestatie gebouwen). Hiervoor hebben we via de algemene uitkering €3.000 ontvangen.

2.9 Inburgering

Het Rijk geeft voor 2022 tot en met 2024 geld aan gemeenten om alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden op het gebied van opvang, huisvesting en integratie. Dit geld zetten we hiervoor in. Het in 2022 niet bestede bedrag hevelen we over naar 2023 via de storting in de reserve lopende projecten.

2.10 Rekenkamercommissie

Er is minder uitgegeven aan onderzoeken. Er zijn dit jaar twee onderzoeken gedaan, waarvan een gezamenlijk met andere gemeenten. Daarom stellen we de raming met € 15.000 positief bij.

2.11 Integriteitsonderzoek gemeenteraad

We ramen budget voor laten uitvoeren van een integriteitsonderzoek. De kosten hiervan zijn € 30.000.

2.12 Openbaar vervoer

De afrekening elektriciteit over het jaar 2021 ad € 10.267 te betalen is in 2022 nagekomen en verantwoord. Daarom stellen we de raming met € 10.000 negatief bij.

2.13 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

Bijdrage Munitax	€ -7.000
Re-integratietrajecten MGR	€ -6.500

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf

Werkzoekende

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV

Strategische agenda 2020 Euregio

Actieplan wonen Berg en Dal 2020

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Euregio (Rhein-Waal)

regio arnhem nijmegen Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Grenzland Draisine GMBH

Stichting Rijk van Nijmegen@

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Stand van zaken Najaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Ons geld. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2022.

Onder het kopje 'Financiën' zijn wel mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Ons Geld Programmabegroting 2022](#)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN	Mutaties t/m NJN	Begroting 2022 na NJN
Lasten	-9.828	-6.731	-6.731	-1.273	-8.004
Baten	77.198	73.851	76.227	10.646	86.873
Totaal programma	67.370	67.120	69.496	9.373	78.869

Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties uit de Najaarsnota toegelicht. Voor een toelichting op de mutaties uit de Voorjaarsnota verwijzen wij u naar de [Voorjaarsnota 2022](#).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Datum	2022	Invest.
Mutaties Voorjaarsnota			
<i>Besluitvorming tot en met Voorjaarsnota:</i>			
1e begrotingswijziging	4-nov-21	1.742	-
Voorjaarsnota 2022	14-jul-22	634	-
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota		2.376	-

Mutaties Najaarsnota

1. *Besluitvorming tot Najaarsnota:*

1.1. Jaarstukken 2021	14-jul-22	3.691	-
1.2. Inzet algemene reserve voor Project Vitale vakantieparken	29-sep-22	250	-
1.3 Inzet algemene reserve voor ondergrondse containers Spoorlaan	29-sep-22	65	-

2. Overige wijzigingen Najaarsnota

2.1. Aframen stelpost onderuitputting kapitaallasten	-200	-
2.2. Treasury	-63	-
2.3. Dividend	60	-
2.4. Opbrengst ozb	-36	-
2.5. Bijdrage Munitax	-60	-
2.6 Algemene uitkering	5.428	-
Afrondingsverschillen	-1	-
Administratieve overboeking	239	-

Totaal mutaties Najaarsnota	9.373	-
------------------------------------	--------------	----------

Totaal mutaties programma 4	11.749	-
------------------------------------	---------------	----------

1.1 Jaarstukken 2021

In juli 2022 heeft de gemeenteraad de jaarrekening 2021 vastgesteld met een voordelig saldo van € 1.896.000. Het restant van het positieve saldo van de jaarrekening 2021 is toegevoegd aan de algemene reserve (€ 1.558.000).

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad ook besloten om het budget voor coronagelden lokale cultuur en dorps- en buurthuizen (€ 349.000) over te hevelen naar 2022.

In totaal is er een bedrag van € 3.777.000 overgeheveld naar 2022. Dit bedrag is deels gedekt uit de reserve lopende projecten (€ 3.702.000) en deels uit de voorziening riolering (€ 75.000).

1.2 Inzet Algemene reserve voor Project Vitale vakantieparken

Op 29 september 2022 heeft u besloten om € 250.000 beschikbaar te stellen voor het project Vitale vakantieparken. Dit bedrag dekken we door een bijdrage uit de algemene reserve. Zie ook programma Onze gemeente (1.3).

1.3 Inzet Algemene reserve voor ondergrondse containers Spoorlaan

Op 29 september 2022 heeft u besloten om € 65.000 beschikbaar te stellen voor het plaatsen van ondergrondse afvalcontainers op de locatie Spoorlaan (Jan Linders/Aldi). Dit bedrag dekken we door een bijdrage uit de algemene reserve. Zie ook programma Onze buurt (1.3).

2.1 Aframen stelpost onderuitputting kapitaallasten

De kapitaallasten zijn bijgesteld volgens de staat Vaste activa per 1 januari 2022. Daarom ramen we stelpost nu ook af. Dit leidt tot een nadeel van € 200.000 op dit programma.

2.2 Treasury

De rentelasten van de langlopende en kortlopende leningen zijn bijgesteld met € 193.000 voordelig. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel is dat we geen (extra) langlopende lening hebben hoeven af te sluiten. Daarnaast zijn de kapitaallasten (rente en afschrijving) van de investeringen geactualiseerd volgens de werkelijke stand per 1 januari 2022. Dat leidt voor dit programma tot een nadeel van € 256.000. Hier staan voordelen op kapitaallasten op de diverse programma 's tegenover.

2.3 Dividend

We hebben van de BNG een hogere dividenduitkering over 2021 ontvangen. Dat leidt tot een voordeel van € 60.000.

2.4 Opbrengst ozb

De WOZ-waarde is de grondslag voor de aanslag ozb. Mutaties in de WOZ-waarden door bijvoorbeeld nieuwbouw of bezwaar en beroep hebben gevolgen voor de opbrengst. Op grond van de rapportage van Munitax per 1 juni stellen we de opbrengst ozb nadelig bij met € 36.000.

2.5 Bijdrage Munitax

De bijdrage aan Munitax is € 99.000 hoger door met name hogere personeelskosten. Op de krappe arbeidsmarkt is moeilijk aan personeel te komen en moet duurder personeel worden ingehuurd. De bijdrage is verdeeld over de diverse programma's. Op dit programma leidt dat tot een nadeel van € 60.000.

2.6 Algemene uitkering

De mei- en septembercirculaire 2022 leiden tot een verhoging van de algemene uitkering van ruim € 5,4 miljoen. Op basis van het Regeerakkoord van december 2021 en de gestegen loonkosten en prijzen ontvangen we € 1,8 miljoen meer aan rijksuitkering. Door onderbesteding van het BTW –compensatiefonds keert het Rijk € 0,8 miljoen aan ons uit. Verder krijgen we geld voor de energietoeslag (€ 2,1 miljoen), voor uitvoering klimaatakkoord en invoering Omgevingswet tezamen € 0,5 miljoen en voor overige taakmutaties € 0,2 miljoen. De bedragen voor energietoeslag, klimaatakkoord, Omgevingswet en overige taakmutaties zetten we volledig in en hebben we deze ook op diverse programma's aan de uitgavenkant geraamd.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Actuele notities van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Inkoopvoorwaarden- en beleid

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Stand van zaken Najaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Overhead. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2022.

Onder het kopje 'Financiën' zijn de mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Overhead Programmabegroting 2022](#)

Hieronder vindt u het actuele overzicht van overhead in cijfers.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2022 na NJN
1. Loonkosten overhead	-5.417	-6.574	-5.283	-4.285
2. ICT-kosten	-2.263	-2.263	-2.273	-2.199
3. Huisvestingskosten	-433	-612	-505	-463
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.333	-764	-2.200	-2.321
Totaal	-9.445	-10.213	-10.261	-9.268
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	131	321	321	150
Overhead ten laste van exploitatie	-9.315	-9.892	-9.940	-9.118

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN	Mutaties t/m NJN	Begroting 2022 na NJN
Lasten	-9.314	-9.893	-9.830	712	-9.118
Baten	0	0	0	0	0
Totaal programma	-9.314	-9.893	-9.830	712	-9.118

Toelichting verschillen Voorjaarsnota - Najaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties uit de Najaarsnota toegelicht. Voor een toelichting op de mutaties uit de Voorjaarsnota verwijzen wij u naar de [Voorjaarsnota 2022](#).

Omschrijving	Datum	Bedragen x € 1.000	
		2022	Invest.
Mutaties Voorjaarsnota			
<i>Besluitvorming tot en met Voorjaarsnota:</i>			
1e begrotingswijziging	4-nov-21	-267	-
Voorjaarsnota 2022	14-jul-22	330	-
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota		63	-

Mutaties Najaarsnota

1. Besluitvorming tot Najaarsnota:

1.1	Jaarstukken 2021	14-jul-22	-110	-
1.2	Bodemsanering zoutloods Molenveld Millingen aan de Rijn	14-jul-22	-	-118

2. Overige wijzigingen Najaarsnota

2.1	Kapitaallasten		168	-
2.2	Kosten bedrijfsvoering		616	-
2.3	Contributie VNG en bijdrage Fonds GGU		-48	-
	Administratieve overboeking		86	-

Totaal mutaties Najaarsnota		712	-
------------------------------------	--	------------	----------

Totaal mutaties Programma Overhead		712	-
---	--	------------	----------

1.1 Jaarstukken 2021

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de budgetten voor opleidingen personeel (€ 100.000) en het publiceren van bouw- en milieudossiers op de website (€ 10.000) over te hevelen naar 2022. Deze budgetoverheveling is gedekt uit de reserve lopende projecten. Zie ook programma Ons geld (1.1).

1.2 Bodemsanering zoutloods Molenveld Millingen aan de Rijn

De raad heeft in juli 2022 besloten om een aanvullend krediet van € 118.000 beschikbaar te stellen voor bodemsanering bij de zoutopslag Molenveld in Millingen aan de Rijn.

2.1 Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn bijgesteld volgens de werkelijke stand van de Staat vaste activa per 1 januari 2022. Dit leidt voor dit programma tot een voordeel van € 168.000.

2.2 Kosten bedrijfsvoering

Actualisatie van de kosten van de bedrijfsvoering levert in totaal een voordeel op van € 616.000. Dit bedrag is met name veroorzaakt door:

- Het later of niet kunnen invullen van vacatures leidt tot lagere salariskosten. Daardoor is wel meer (duurder) personeel ingehuurd. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 419.000.
- Daarnaast zijn mindere uren toegerekend aan projecten waardoor ook minder overhead aan projecten is toegerekend. Dit is een nadeel op dit programma van € 171.000.
- Een deel van het personeel is ingezet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daardoor rekenen we een deel van de salariskosten toe aan dat taakveld (programma 1). Dat leidt op de overige taakvelden tot voordelen en betekent voor dit programma een voordeel van € 250.000.
- Het aframen van het opleidingsbudget met € 100.000.
- Verder zijn er diverse kleine budgetbijstellingen geweest voor € 18.000 (voordeel).

2.3 Contributie VNG en bijdrage Fonds GGU

De contributie aan de VNG en bijdrage Fonds GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering) zijn in 2022 hoger dan geraamd. Per saldo een nadeel van € 48.000.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Paragrafen

In de Najaarsnota rapporteren we niet over de paragrafen. De meest recente informatie over de inhoud van de paragrafen vindt u in de Programmabegroting 2022, de Voorjaarsnota 2022 en de Programmabegroting 2023. Bij de jaarrekening 2022 actualiseren we de paragrafen weer.

Wij kennen de volgende paragrafen:

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf Financiering

Paragraaf Bedrijfsvoering

Paragraaf Verbonden partijen

Paragraaf Grondbeleid

Financiële begroting

Inleiding

In dit financiële deel van de begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht met de incidentele baten en lasten en het verloop van het financieel meerjarenperspectief (FMP). Daarnaast geven we ook aan welke budgetten we willen doorschuiven naar 2023.

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens is een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting	Begroting	Mutaties	Mutaties	Begroting
	2022	2022	2022	2022	2022
	Primair	na VJN	tot NJN	NJN	na NJN
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-37.400	-38.275	-2.294	-1.670	-42.240
Onze buurt	-13.945	-14.784	-433	277	-14.940
Onze gemeente	-5.804	-6.468	-1.494	-750	-8.712
Ons geld	66.248	68.624	-110	5.128	73.642
Overhead	-9.893	-9.830	-24	736	-9.118
Saldo rekening baten en lasten	-794	-733	-4.355	3.721	-1.367
Toevoeging aan reserves	-358	-358	-1.558	0	-1.916
Onttrekking aan reserves	1.230	1.230	5.913	0	7.143
Resultaat rekening baten en lasten	78	139	0	3.721	3.860

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt.

Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten met daarop een toelichting.

Bedragen x € 1.000

2022

Programma Inwoner

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

1.1	Toeslagenaffaire	
	- kosten hulpverlening gedupeerden toeslagenaffaire	-25
	- rijksvergoeding toeslagenaffaire	25
1.2	Wijk GGD-er	
	- inzet wijk GGD-er	-50
	- subsidie ZonMw wijk GGD-er	50
1.3	Project Samenleven in de wijk	
	- kosten project	-65
	- subsidie ZonMw	65
1.4	Inhuur Tozo	-30
1.5	Opvang vluchtelingen Oekraïne	
	- uitgaven opvang vluchtelingen	-4.800
	- rijksuitkering opvang vluchtelingen	4.800

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

1.6	Actieplan Stekkenberg	-40
1.7	Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-140
1.8	Versterking dienstverlening gemeenten	-170
1.9	Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona	-92
1.10	Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening	-250
1.11	Project automaatjes/vervoersmaatjes	-52
1.12	Inrichting Wmo-ruimten	-40
1.13	Ambulantisering GGZ Wmo	-71
1.14	Voorkomen dak- en thuisloosheid	-50
1.15	Extra financiële ondersteuning dorps-/buurthuizen Corona	-87
1.16	Energietoeslag	-2.238
1.17	Nationaal Programma Onderwijs	-
	- rijksbijdrage	228
	- kosten	-228
1.18	Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie	-100

Totaal programma Inwoner

-3.361

Programma Onze Buurt

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

2.1	Plaatsing extra afvalbakken	-20
2.2	Cultuurhistorische waardenkaart	-30
2.3	Obstakels openbare ruimte	-100
2.4	Onderzoek naar herstel van de Groesbeek	-10
2.5	Uitvoering Klimaatakkoord	-238
2.6	Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)	
	- rijksbijdrage	30
	- projectkosten	-30

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

2.7	Eenmalige bijdrage Stichting Steen en Natuur i.v.m. corona	-42
2.8	Kerkervisie	-15
2.9	Pilot aardgasvrij maken woningen	-50
2.10	Decembercirculaire duurzaamheid	-190
2.11	Ondergrondse containers locatie Spoorlaan	-65

Totaal programma Onze Buurt -759

Programma Onze Gemeente

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

3.1	Opbrengst grondverkoop Hulsbeek	300
3.2	Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-67

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

3.3	Extra financiële steun Vrijheidsmuseum 2022	-80
3.4	Extra financiële steun Museumpark Orientalis	-30
3.5	Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal	-23
3.6	Subsidie behoud Museumpark Orientalis	-400
3.7	Meerwerk en actiecentra participatie	-68
3.8	Corona: impuls re-integratie	-175
3.9	Pilot inburgering veranderopgave	-66
3.10	Invoering Omgevingswet	-692
3.11	Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	-20
3.12	Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	-18
3.13	Project Vitale vakantieparken	-250
3.14	Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders	-493
3.15	Integriteitsonderzoek gemeenteraad	-30

Totaal programma Onze Gemeente -2.111

Programma Ons geld

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

4.1	Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)	52
4.2	Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord	348

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

4.3	Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen	-110
4.4	Algemene uitkering; energietoeslag	2.097
4.5	Algemene uitkering; invoering Omgevingswet	343

Totaal programma Ons geld **2.730**

Programma Overhead

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

geen incidentele baten en lasten op dit programma

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

5.1	Publicatie bouw- en milieudossiers op de website	-10
-----	--	-----

Totaal programma Overhead **-10**

Totaal exploitatie **-3.511**

Reserves

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2022

geen incidentele baten en lasten op dit programma -

Incidentele baten en lasten tot en met Najaarsnota 2022

R1	Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers op de website	10
R2	Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg	40
R3	Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	140
R4	Bijdrage reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten	170
R5	Bijdrage reserve lopende projecten; Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona	92
R6	Bijdrage reserve lopende projecten; Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening	250
R7	Bijdrage reserve lopende projecten; Project automaatjes/vervoersmaatjes	52
R8	Bijdrage reserve lopende projecten; Inrichting Wmo-ruimten	40

R9	Bijdrage reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ Wmo	71
R10	Bijdrage reserve lopende projecten; Voorkomen dak- en thuisloosheid	50
R11	Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkennisie	15
R12	Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen	50
R13	Bijdrage reserve lopende projecten; Decembercirculaire duurzaamheid	190
R14	Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: verkiezingen	15
R15	Bijdrage reserve lopende projecten; Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal	23
R16	Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis	400
R17	Bijdrage reserve lopende projecten; Meerwerk en actiecentra participatie	68
R18	Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: impuls re-integratie	175
R19	Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave	66
R20	Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet	349
R21	Bijdrage reserve lopende projecten; Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	20
R22	Bijdrage reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouwen woningtoezicht	18
R23	Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen	349
R24	Bijdrage algemene reserve; Project Vitale vakantieparken	250
R25	Bijdrage algemene reserve; Ondergrondse containers locatie Spoorlaan	65

Totaal reserves	2.968
------------------------	--------------

Totaal	-543
---------------	-------------

1.1 Toeslagenaffaire

Voor de hulpverlening van gedupeerden van de toeslagenaffaire huren we extern personeel in. Deze kosten vergoedt het Rijk. De inhuurkosten en de rijksvergoeding ramen we op € 24.500.

1.2 Wijk GGD-er

Ambulantisering GGZ is landelijk beleid dat is vastgelegd in ons beleidsplan Samen Dichtbij. Met dit beleid organiseren we zorg veel meer lokaal in dorpen, wijken en bij mensen thuis. Hiervoor zetten we een wijk GGD-er in. Van ZonMw krijgen we hiervoor een subsidie van € 50.000. Dit bedrag ramen we bij aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant.

1.3 Project Samenleven in de wijk

ZonMw heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het project Samen leven in de wijk. Hiervan is € 25.799 in 2021 uitgegeven. Het restant van € 65.081 ramen we in 2022. Dit betreft zowel de subsidie als de uitgaaf voor dit project.

1.4 Inhuur Tozo

In 2022 moeten we nog werkzaamheden voor de Tozo verrichten zoals aanvullende informatie opvragen bij ondernemers, terugvorderingen en boetes inzetten, en betaalafspraken maken met ondernemers. Hiervoor huren we personeel in. De kosten ramen we op € 30.000. De rijksvergoeding voor de uitvoering van de Tozo hebben we in de jaarrekening 2020 en 2021 verantwoord.

1.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de noodopvang van de vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen we van het Rijk € 4,8 miljoen. Hetzelfde bedrag ramen we aan kosten.

1.6 Actieplan Stekkenberg

Voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg is een projectbudget van in totaal € 68.000 geraamd. In 2021 is het project niet afgerond. Het restant bedrag van € 40.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R2).

1.7 Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

Voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd is € 140.000 beschikbaar. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R3).

1.8 Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Hiervoor hebben we in 2021 € 170.000 ontvangen van het rijk. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R4).

1.9 Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona

In 2021 hebben we van het rijk geld ontvangen voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Dit geld is niet allemaal uitgegeven. Het restant bedrag van € 92.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R5).

1.10 Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening

Voor de nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening ramen we eenmalig € 250.000. Zie ook R6.

1.11 Project automaatjes/vervoersmaatjes

Voor de uitvoering van het project automaatjes/vervoersmaatjes is een budget van € 52.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R7).

1.12 Inrichting Wmo-ruimten

Voor de inrichting van Wmo-ruimten is € 40.000 beschikbaar. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R8).

1.13 Ambulantisering GGZ Wmo

Voor de ambulantisering GGZ Wmo is € 71.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R9).

1.14 Voorkomen dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Voor de aanpak hiervan hebben we intotaal € 50.000 gekregen in 2020 en 2021. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 in regionaal verband kunnen besteden (zie R10).

1.15 Extra financiële ondersteuning dorps-/buurthuizen Corona

Voor ondersteuning van dorps- en buurthuizen in verband met corona is € 87.000 beschikbaar.

1.16 Energietoeslag

Voor de uitvoering van de eenmalige toeslag in 2022 ramen we ruim € 2,2 miljoen waarvan € 0,1 miljoen uitvoeringskosten. Via de algemene uitkering krijgen we bijna € 2,1 miljoen (zie 4.4). De rijksvergoeding is niet toereikend om onze kosten te dekken.

1.17 Nationaal Programma Onderwijs

Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen we € 228.314. Dit programma is bedoeld om onderwijsvertragingen (onder andere op cognitief en sociaal emotioneel vlak) als gevolg van corona in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en corona. Dit geld zetten we daarvoor in.

1.18 Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie

We stellen een noodfonds van € 100.000 in om extra steun te bieden vanwege energiearmoede en hogere inflatie.

2.1 Plaatsing extra afvalbakken

We plaatsen naar aanleiding van de vele meldingen bij gemeente over afval extra afvalbakken. Dit doen we eenmalig in 2022. Met dit budget hebben we 24 bellobakken (hondenpoep) en 30 "gewone" afvalbakken aangeschaft. Deze hebben we op knelpunten geplaatst. Verspreid over de gemeente staan, 171 afvalbakken en 38 bellobakken.

2.2 Cultuurhistorische waardenkaart

Een actualisering van de cultuurhistorische waardenkaart (voormalige gemeente Ubbergen) op het Groesbeekse model. Daarmee kunnen we meteen de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn (waarvoor geen kaart is) en de actualisering van de Groesbeekse kaart meenemen. Om dit uit te voeren, verwachten we een doorlooptijd van 1,5 jaar en geschatte projectkosten van € 30.000.

2.3 Obstakels openbare ruimte

In 2019 hebben we in de begroting een budget opgenomen voor in de daaropvolgende vier jaar obstakels voor voetgangers te verwijderen. Bij de ombuigingen in 2021 is dit budget wegbezuinigd, met het argument om deze werkzaamheden uit te voeren in lopende projecten. We draaien nu eenmalig het bedrag voor 2022 terug, zodat we in 2022 extra budget hebben om acute problemen op te lossen.

2.4 Onderzoek naar herstel van de Groesbeek

Wij onderzoeken de mogelijkheden van het herstel van de bron en de beek bij de kerk in het centrum van Groesbeek. De grootste uitdaging is water in de bron en beek te krijgen. En dat op natuurlijke wijze. Dus zonder de pompen en technische installaties die er nu staan. Om dit goed aan te pakken, zullen we de nodige investeringen moeten doen. Een onderzoek dat

resulteert in adviezen, maatregelen en haalbaarheid is de eerste. Daarvoor hebben we eenmalig € 10.000 nodig.

2.5 Uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie. Zie ook 4.2.

2.6 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)

We ontvangen van het Rijk een bijdrage van € 29.569 voor de ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (CTB). Het geld moeten we besteden ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB.

2.7 Eenmalige bijdrage Stichting Steen en Natuur in verband met corona

Voor ondersteuning van de Stichting in verband met corona is € 42.000 beschikbaar.

2.8 Kerkenvisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkenvisie ontwikkelen. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 beschikbaar. We ontvangen voor de kerkenvisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkenvisie (€ 10.500). Het restant bedrag van € 14.500 is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R11).

2.9 Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R12).

2.10 Decemercirculaire duurzaamheid

We hebben in de decemercirculaire 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R13).

2.11 Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

In de Spoorlaan en omgeving is veel overlast van ongedierte. Daarom heeft de gemeenteraad op 29 september 2022 besloten om op het parkeerterrein aan de Spoorlaan (Jan Linders/Aldi) de bovengrondse afvalcontainers voor glas en textiel te vervangen door ondergrondse containers. De eenmalige kosten van € 65.000 brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook R25.

3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek

We verwachten in 2022 de ontwikkeling van het plan Hulsbeek voor een bedrag van € 300.000 aan kavels te verkopen. Dit geldt ook voor 2023. Daarna is de verwachting dat alle grond is verkocht.

3.2 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten. Ook is een deel van het budget van 2021 doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. In totaal is € 67.000 beschikbaar. Zie ook 4.1 en R14.

3.3 Extra financiële steun Vrijheidsmuseum 2022

Een deel van de coronagelden die we hebben ontvangen voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen zetten we in voor het Vrijheidsmuseum (€ 80.000).

3.4 Extra financiële steun Museumpark Orientalis

Een deel van de coronagelden die we hebben ontvangen voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen zetten we in voor het Museumpark Orientalis (€ 30.000).

3.5 Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal

Voor de cofinanciering van het uniform wandelpadennetwerk en de invulling van het gastheerschap is € 23.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R15).

3.6 Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten. Zie ook R16.

3.7 Meerwerk en actiecentra participatie

Voor de actiecentra participatie is € 68.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R17).

3.8 Corona: impuls re-integratie

Het kabinet neemt in verband met corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Hiervoor hebben we € 382.000 ontvangen. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 175.000). Zie ook R18.

3.9 Pilot inburgering veranderopgave

Samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar nemen we deel aan deze pilot ter voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 66.000). Zie ook R19.

3.10 Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 is hiervoor nog € 349.000 beschikbaar. Zie ook R20.

3.11 Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn

In 2019 heeft de raad € 96.000 beschikbaar gesteld voor Bouwplan Oefenhoek in Millingen. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 is hiervoor nog € 20.000 beschikbaar. Zie ook R21.

3.12 Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten moeten treffen tot de inwerkingtreding van nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) per juli 2022 ontvangen we een eenmalige bijdrage van € 18.000. Dit budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. Zie ook R22.

3.13 Project Vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Zie ook R24.

3.14 Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

Volgens de geldende regelgeving zijn wij verplicht om aan de voormalige wethouders (tijdelijk) wachtgeld te betalen. Hiervoor hebben wij een voorziening gevormd. Om de voorziening op peil te brengen is het noodzakelijk om een bedrag van € 493.000 in de voorziening te storten.

3.15 Integriteitsonderzoek gemeenteraad

Voor een integriteitsonderzoek gemeenteraad is eenmalig € 30.000 beschikbaar.

4.1 Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 krijgen we via de algemene uitkering een compensatie van € 52.000 voor extra te maken kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Zie ook 3.2.

4.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie. Zie ook 2.5.

4.3 Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen

Voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen is € 110.000 beschikbaar in verband met coronamaatregelen. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie R23).

4.4 Algemene uitkering; energietoeslag

Voor de uitvoering van de eenmalige energietoeslag in 2022 ontvangen we via de algemene uitkering bijna € 2,1 miljoen. Zie ook 1.16.

4.5 Algemene uitkering; invoering Omgevingswet

Het Rijk draagt bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. We ontvangen hiervoor dit jaar via de algemene uitkering € 348.000 van het Rijk. Zie ook 3.10.

5.1 Publicatie bouw- en milieudossiers op de website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2022 is nog € 10.000 beschikbaar voor dit onderwerp. Zie ook R1.

R1 Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers op de website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2022 is nog € 10.000 beschikbaar voor dit onderwerp. Zie ook 5.1.

R2 Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg

Voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg is een projectbudget van in totaal € 68.000 geraamd. In 2021 is het project niet afgerond. Het restant bedrag van € 40.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.6).

R3 Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

Voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd hebben we via de algemene uitkering geld gekregen. Het restant bedrag van € 140.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.7).

R4 Bijdrage reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. De in 2021 ontvangen rijks gelden (€ 170.000) zijn gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.8)

R5 Bijdrage reserve lopende projecten; Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona

In 2021 hebben we van het rijk geld ontvangen voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Het restant bedrag van € 92.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.9).

R6 Bijdrage reserve lopende projecten; Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhelpverlening

Voor de nieuwe nota minimabeleid en schuldhelpverlening is in de reserve lopende projecten eenmalig € 250.000 beschikbaar. Zie ook 1.10.

R7 Bijdrage reserve lopende projecten; Project automaatjes/vervoersmaatjes

Voor de uitvoering van het project automaatjes/vervoersmaatjes is een budget van € 52.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.11).

R8 Bijdrage reserve lopende projecten; Inrichting Wmo-ruimten

Voor de inrichting van Wmo-ruimten is € 40.000 beschikbaar. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.12).

R9 Bijdrage reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ Wmo

Voor de ambulantisering GGZ Wmo is € 71.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 1.13).

R10 Bijdrage reserve lopende projecten; Voorkomen dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Voor de aanpak hiervan hebben we int totaal € 50.000

gekregen in 2020 en 2021. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 in regionaal verband kunnen besteden (zie 1.14).

R11 Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkenvisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkenvisie ontwikkelen. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 beschikbaar. We ontvangen voor de kerkenvisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkenvisie (€ 10.500). Het restant bedrag van € 14.500 is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 2.8).

R12 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 2.9).

R13 Bijdrage reserve lopende projecten; Decembercirculaire duurzaamheid

We hebben in de decembercirculaire 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 2.10).

R14 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: verkiezingen

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. Een deel van het budget van 2021 doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. Zie ook 3.2.

R15 Bijdrage reserve lopende projecten; Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal

Voor de cofinanciering van het uniform wandelpadennetwerk en de invulling van het gastheerschap is € 23.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 3.5).

R16 Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten. Zie ook 3.6.

R17 Bijdrage reserve lopende projecten; Meerwerk en actiecentra participatie

Voor de actiecentra participatie is € 68.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 3.7).

R18 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: impuls re-integratie

Het kabinet heeft in verband met corona aanvullende maatregelen genomen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Hiervoor hebben we € 382.000 ontvangen. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 175.000). Zie ook 3.8.

R19 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave

Samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar nemen we deel aan deze pilot ter voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 66.000). Zie ook 3.9.

R20 Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 is hiervoor nog € 349.000 beschikbaar. Zie ook 3.10.

R21 Bijdrage reserve lopende projecten; Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn

In 2019 heeft de raad € 96.000 beschikbaar gesteld voor Bouwplan Oefenhoek in Millingen. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 is hiervoor nog € 20.000 beschikbaar. Zie ook 3.11.

R22 Bijdrage reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten moeten treffen tot de inwerkingtreding van nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) per juli 2022 hebben we een eenmalige bijdrage ontvangen van € 18.000. Dit budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. Zie ook 3.12.

R23 Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen

Voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen is € 110.000 beschikbaar in verband met coronamaatregelen. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden (zie 4.3).

R24 Bijdrage algemene reserve; Project Vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Zie ook 3.13.

R25 Bijdrage algemene reserve; Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

In de Spoorlaan en omgeving is veel overlast van ongedierte. Daarom heeft de gemeenteraad op 29 september 2022 besloten om op het parkeerterrein aan de Spoorlaan (Jan Linders/Aldi) de bovengrondse afvalcontainers voor glas en textiel te vervangen door ondergrondse containers. De eenmalige kosten van € 65.000 brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook 2.11.

Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder is het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) voor de komende jaren weergegeven. Het FMP voor de jaren 2023 tot en met 2026 is het FMP zoals dat is opgenomen in de Programmabegroting 2023.

	<i>bedragen x € 1.000</i>				
	2022	2023	2024	2025	2026
FMP in primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	150	300	-	-	-
<i>structureel</i>	-72	-2.626	-2.595	-1.988	-2.226
Totaal 1e begrotingswijziging	659	154	139	248	248
Totaal besluitvorming tot Voorjaarsnota	-	-	-	-	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-598	-128	-95	-92	-92
FMP na Voorjaarsnota 2022	139	-2.300	-2.551	-1.831	-1.831
<i>waarvan incidenteel</i>	121	300	-	-	-
<i>structureel</i>	18	-2.600	-2.551	-1.831	-1.831
Totaal besluitvorming tot Najaarsnota	-	-	-	-	-
Totaal mutaties Najaarsnota	3.721	-	-	-	-
FMP na Najaarsnota 2022	3.860	-2.300	-2.551	-1.831	-1.831
Ontwikkeling saldo begroting 2023	-	2.648	2.823	2.367	-3.791
1e begrotingswijziging 2023	-	-	24	23	1.635
Actueel FMP	3.860	348	296	558	-3.987
<i>waarvan incidenteel</i>	-543	238	-	-	-
<i>structureel</i>	4.403	110	296	558	-3.987

Overhevelen budgetten

Hieronder staan een aantal budgetten die we waarschijnlijk doorschuiven naar 2023. Als de werkzaamheden nog niet zijn uitgevoerd, voegen we het restant van deze budgetten toe aan de reserve lopende projecten. In 2023 zijn deze bedragen dan beschikbaar om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Zo heeft de onderuitputting van deze budgetten geen effect op het rekeningresultaat van 2022 en kunnen we in 2023 verder met de uitvoering van deze werkzaamheden.

De budgetten die we mogelijk doorschuiven naar 2023 zijn:

1. Stelpost nieuw beleid

De projectgroep Woo (Wet Open Overheid) heeft in 2022 stilgelegd door een gebrek aan personele capaciteit. We stellen voor om het restant budget bij de jaarrekening 2022 door te schuiven naar 2023. Zo blijft het budget beschikbaar.

2. Controles Drank- en Horecawet (DHW)

We hebben achterstanden bij de controles DHW. Dit komt onder andere door corona. Dit gaan we in 2023 inhalen. Daarom stellen we voor om het restant budget bij de jaarrekening 2022 door te schuiven naar 2023. Zo blijft het budget beschikbaar.

3. Versterking gemeentelijke dienstverlening

Naar aanleiding van de toelagenaffaire ontvangen we een rijksuitkering voor de versterking van de gemeentelijke dienstverlening. Voor 2022 bedraagt deze uitkering € 130.000. Een deel van dit bedrag hebben we ingezet voor de positionering van het Sociaal Team en het inhuren van een teamleider voor het gebiedsgericht werken. Het niet bestede bedrag hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

4. Inhuur Sociaal Team

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 is besloten om de overgebleven gelden van € 338.000 op het Sociaal Domein te labelen voor het Sociaal Domein zodat de benodigde stappen onder andere personeelsgebied kunnen worden genomen. We stellen voor om het in 2022 niet bestede bedrag over te hevelen we naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

5. Re-integratietrajecten werkbedrijf

Op basis van de steun- en herstelpakketten corona hebben wij voor 2022 € 202.000 aan coronagelden ontvangen voor re-integratie van bijstandsgerechtigden. Daarnaast is een eigen budget van € 73.000 beschikbaar voor meerwerk re-integratietrajecten. Deze gelden zetten we in om diverse projecten te realiseren en verdere dienstverlening te intensiveren. Het in 2022 niet bestede deel van deze gelden hevelen naar 2023 via een storting in de reserve lopende projecten.

6. Duurzaamheidsbudget

We willen een deel van het duurzaamheidsbudget overhevelen naar volgend jaar, omdat we nu al voorzien dat we niet alles uit gaan geven dit jaar. We hebben in mei 2022 € 250.000 gekregen voor uitvoering van het klimaatakkoord. Het niet bestede bedrag hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

7. Wegen obstakels

In 2022 is de voorgenomen bezuiniging van € 100.000 op het verwijderen van obstakels teruggedraaid. Een deel van deze werkzaamheden is dit jaar uitgevoerd en dit zal in 2023 nog doorlopen. Het niet bestede bedrag hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

8. Invoering omgevingswet

Voor de invoering van de omgevingswet heeft de gemeenteraad in 2019 een krediet beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Bij de meicirculaire 2022 is duidelijk worden dat we een extra bedrag in de algemene uitkering ontvangen voor de kosten die wij als gemeente maken voor de invoering van deze wet. Nu duidelijk is geworden dat de invoering weer is uitgesteld (nu naar 1 juli 2023) verwachten we een deel van het budget in 2023 en verder uit te geven.

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Najaarsnota 2022
Datum B&W-vergadering	1 november 2022
Datum raadsvergadering	15 december 2022
Datum carousel:	1 december 2022
Portefeuillehouder:	M.A. Barber
Ambtenaar:	M. Jansen
E-mailadres:	M.Jansen@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-22-100096
Documentnummer:	VB/Raad/22/01449

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De Najaarsnota 2022 vast te stellen.
2. De begroting overeenkomstig de voorgaande beslispunten met € 3.721.000 positief te wijzigen.
3. Een aantal budgetten door te schuiven naar 2023 als de werkzaamheden niet (volledig) zijn afgerond in 2022.

Inleiding

Na de Voorjaarsnota is deze Najaarsnota de tweede rapportage over het begrotingsjaar 2022.

In de Najaarsnota zijn de financiële afwijkingen per programma aangegeven en toegelicht. De grootste verschillen zijn:

-	Algemene uitkering	+ 2.639.000
-	Kosten bedrijfsvoering	+ 616.000
-	Sociaal domein	+ 479.000
-	Afval	+ 219.000
-	Bijdrage doelgroepenvervoer DRAN	+ 174.000
-	Opbrengst toeristenbelasting	+ 103.000
-	Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie	- 100.000
-	Kabels en leidingen	- 100.000
-	Natuurlijk groen	- 114.000
-	Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders	- 493.000
-	Overige mutaties	+ 298.000
	Totaal	+ 3.721.000

We monitoren de budgetten goed. Toch zijn er verschillende externe factoren waar wij geen invloed op hebben, maar die wel grote gevolgen hebben voor onze budgetten, bijvoorbeeld de algemene uitkering en het sociaal domein.

Beoogd effect

Volgens de Financiële verordening Berg en Dal 2022 informeren wij de gemeenteraad over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar. De Najaarsnota is de tweede rapportage over het begrotingsjaar 2022.

Argumenten

In de Najaarsnota zijn de financiële afwijkingen per programma aangegeven en toegelicht.

Algemene uitkering

De mei- en septembercirculaire 2022 leiden tot een verhoging van de algemene uitkering met ruim € 5,4 miljoen. Op basis van het Regeerakkoord van december 2021 en de gestegen loonkosten en prijzen ontvangen we € 1,8 miljoen meer aan rijksuitkering. Door onderbesteding van het BTW –compensatiefonds keert het Rijk € 0,8 miljoen aan ons uit. Verder krijgen we geld voor de energietoeslag (€ 2,1 miljoen), voor uitvoering klimaatakkoord en invoering Omgevingswet tezamen € 0,5 miljoen en voor overige taakmutaties € 0,2 miljoen.

De bedragen voor energietoeslag, klimaatakkoord, Omgevingswet en overige taakmutaties zetten we volledig in en hebben we deze ook op diverse programma's aan de uitgavenkant geraamd.

Het saldo van de hogere algemene uitkering en de hogere inzet aan de uitgavenkant betreft een verschil van € 2,6 miljoen positief.

Kosten bedrijfsvoering

Actualisatie van de kosten van de bedrijfsvoering levert in totaal een voordeel op van € 616.000. Dit bedrag is met name veroorzaakt door:

- Het later of niet kunnen invullen van vacatures leidt tot lagere salariskosten. Daardoor is wel meer (duurder) personeel ingehuurd. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 419.000.
- Er zijn mindere uren toegerekend aan projecten waardoor ook minder overhead aan projecten is toegerekend. Dit is een nadeel op dit programma van € 171.000.
- Een deel van het personeel is ingezet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daardoor rekenen we een deel van de salariskosten toe aan dat taakveld (programma 1). Dat leidt op de overige taakvelden tot voordelen en betekent voor dit programma een voordeel van € 250.000.
- Het aframen van het opleidingsbudget met € 100.000.
- Diverse kleine budgetbijstellingen leiden tot een voordeel van € 18.000.

Sociaal domein

De ramingen voor het Sociaal domein, jeugd en Wmo begeleiding hebben we geactualiseerd op basis van de realisatiecijfers. Per saldo leiden de mutaties op het Sociaal domein tot een positieve bijstelling van € 175.000. Hiermee is de taakstellende bezuiniging van € 194.000 gerealiseerd.

Bij huishoudelijke hulp laat het aantal cliënten ten opzichte van vorig jaar een lichte stijging zien. De verwachte stijging van de kosten zet zich niet door. Wel krijgen we signalen van de zorgaanbieders dat door personeelstekort niet alle toegekende uren verzilverd zijn. De raming stellen we op dit onderdeel € 275.000 positief bij.

Van de gemeente Nijmegen krijgen we een bijdrage van € 20.000 in de kosten van de ambulantisering GGZ. Dit geld zetten we daarvoor in. Het niet bestede bedrag van het budget voor ambulantisering GGZ hevelen we over naar 2023 via storting in de reserve lopende projecten.

Vanaf 2022 vraagt de gemeente Nijmegen geen bijdrage in de kosten van maatschappelijke opvang. Het geraamd bedrag van € 29.200 komt hierdoor vrij te vallen.

Onlangs heeft u de begroting 2023 vastgesteld en deze najaarsnota geeft de stand van zaken weer tot medio oktober. De taakstellende bezuiniging is gerealiseerd en daarnaast ramen we nog een aantal bedragen af.

Normaal gesproken ontvangt u daarna ook nog een informatienota met wat meer duiding. Wij stellen voor om dat dit najaar achterwege te laten. Allereerst omdat wij te maken hebben met personele wisselingen. Daarnaast willen wij ook informatie van het team Inkomen en Participatie toevoegen (bijvoorbeeld aantal uitkeringen). In de eerste kwartaalrapportage 2023 nemen we deze informatie op. En uiteraard verzorgen wij in de eerste helft van 2023 ook weer een thema avond.

We stellen voor om diverse budgetten door te schuiven naar 2023

In deze Najaarsnota 2022 noemen we een aantal budgetten die we willen overhevelen naar 2023. Als de werkzaamheden in 2022 niet of niet helemaal zijn uitgevoerd, voegen we het restant van deze budgetten toe aan de reserve lopende projecten.

In 2023 zijn deze bedragen dan beschikbaar om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Zo heeft de onderuitputting van deze budgetten geen effect op het rekeningresultaat van 2022 en kunnen we in 2023 verder met de uitvoering van deze werkzaamheden.

De over te hevelen budgetten staan in de Najaarsnota vermeld onder het kopje Financiële begroting/ overhevelen budgetten of bij de diverse programma's. Deze overheveling verwerken we bij de jaarrekening 2022.

Kanttekening

We rapporteren naar de stand van medio oktober 2022

De informatie in deze Najaarsnota is gebaseerd op de informatie per medio oktober 2022. Naast deze mutaties blijven zich allerlei ontwikkelingen voordoen die nog kunnen leiden tot mee- en tegenvallers voor 2022. Deze verwerken we in de jaarrekening 2022.

Financiële onderbouwing

Welk financieel beeld laat de Najaarsnota zien?

De op 4 november 2021 vastgestelde begroting 2022 toonde een voordelig saldo van € 737.000 (inclusief 1^e begrotingswijziging). Op 14 juli 2022 heeft de gemeenteraad de Voorjaarsnota 2022 vastgesteld. De mutaties tot en met de Voorjaarsnota waren € 598.000 nadelig. Daarmee kwam het begrotingssaldo na de Voorjaarsnota uit op € 139.000 voordelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Najaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met € 3.721.000 voordelig bij. Het begrotingssaldo komt daarmee op € 3.860.000 voordelig.

De Najaarsnota laat het volgende Financieel Meerjarenperspectief (FMP) zien. Zie onderstaande tabel. Vanaf 2023 is aansluiting gezocht bij de Programmabegroting 2023.

bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
FMP in primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	150	300	-	-	-
<i>structureel</i>	-72	-2.626	-2.595	-1.988	-2.226
Totaal 1e begrotingswijziging	659	154	139	248	248
Totaal besluitvorming tot Voorjaarsnota	-	-	-	-	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-598	-128	-95	-92	-92
FMP na Voorjaarsnota 2022	139	-2.300	-2.551	-1.831	-1.831
<i>waarvan incidenteel</i>	121	300	-	-	-
<i>structureel</i>	18	-2.600	-2.551	-1.831	-1.831
Totaal besluitvorming tot Najaarsnota	-	-	-	-	-
Totaal mutaties Najaarsnota	3.721	-	-	-	-
FMP na Najaarsnota 2022	3.860	-2.300	-2.551	-1.831	-1.831
Ontwikkeling saldo begroting 2023	-	2.648	2.823	2.367	-3.791
1e begrotingswijziging 2023	-	-	40	39	1.649
Actueel FMP	3.860	348	312	574	-3.973
<i>waarvan incidenteel</i>	-543	538	-	-	-
<i>structureel</i>	4.403	-190	312	574	-3.973

De algemene reserves laten het volgende verloop zien

Bedragen x € 1.000

Reserve	Begroting	Mutaties t/m NJN	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2022 Primair		2022 na NJN	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Algemene reserve vast	17.220	-	17.220	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.081	1.289	7.350	7.378	7.403	7.429	7.458
Reserve rekeningresultaten	1.777	-358	1.420	1.084	707	351	-
Totaal	25.077	913	25.990	25.660	25.330	25.000	24.676

In deze stand zijn de begrotingssaldi van de Najaarsnota 2022, de Begroting 2023 en de Meerjarenbegroting 2024-2026 niet verwerkt.

Communicatie

De webversie van de Najaarsnota 2022 is te lezen via <http://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling van de Najaarsnota 2022 zenden wij deze naar de provincie, zodat zij op de hoogte is van de (financiële) ontwikkeling van onze gemeente. In de Najaarsnota lichten we de voortgang van de uitvoering per onderwerp toe.

Burgemeester en wethouders

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

- Najaarsnota 2022

Bijlage ter inzage griffier

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 november 2022

overwegende dat:

in de Najaarsnota de nu te verwachten mutaties in de begroting 2022 naar de stand van medio oktober 2022 zijn verwerkt

b e s l u i t :

1. De Najaarsnota 2022 vast te stellen.
2. De begroting overeenkomstig de voorgaande beslispunten met € 3.721.000 positief te wijzigen.
3. Een aantal budgetten, zoals benoemd in de Najaarsnota 2022, door te schuiven naar 2023 als de werkzaamheden niet volledig zijn afgerond in 2022.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 15 december 2022,

De raadsgriffier,

De voorzitter,

mr. G.A.J. Winters

mr. M. Slinkman

Overzicht lopende kredieten

Hieronder staat een overzicht van de lopende kredieten. Een aantal projecten is gereed. We sluiten deze kredieten administratief af bij de Jaarrekening 2022.

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Team	Totaal Krediet	Besteed tot 2022	Besteed in 2022	Restant krediet	Stavaza
Herinrichting winkelcentrum Beek		BOR	1.032	181-	76-	775	
Herinrichting winkelcentrum Beek: bijdrage uit voorziening		BOR	445-	-	-	445-	
Totaal Herinrichting winkelcentrum Beek			587	181-	76-	330	Uitvoering is gestart
Reconstructie Parallelweg			696	600-	-	96	Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Reconstructie Nassaustraat, Prins Willem Alexanderstraat Ooij	2017	BOR	1.074	789-	123-	163	Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouw de kom 2021	2021	BOR	777	730-	-	47	Betreft jaarlijkse investering
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouw de kom 2022	2022	BOR	23	-	-	23	Betreft jaarlijkse investering
Reconstructie Pr.Hendrikstraat-Kon. Wilhelminastraat Ooij	2018	BOR	904	225-	24-	655	Uitvoering is gestart
Rec.kern Beek door wateroverlast: uitvoering	2018	BOR	96	31-	-	65	Dit project staat onhold. Overleg noodzakelijk Waterschap.
Reconstructie kern Ubbergen door wateroverlast	2018	BOR	24	-	-	24	Dit project staat onhold. Overleg noodzakelijk Waterschap.

Aanpak school-thuis routes	2016	BOR	37	41-	-	4-	In uitvoering.
Fietspad Heumensebaan-Rijlaan	2017	BOR	289	193-	-	96	Project gereed. Onderdeel natuurcompensatie volgt nog.
Mobiliteitsvisie 2018	2018	BOR	2.116	362-	52-	1.702	Vanuit mobiliteitsfonds zijn diverse bijdrages gedaan aan diverse projecten.
Verbreding Meerwijkselaan: voorbereiding	2019	BOR	480	-	-	480	Dit project staat onhold.
Reconstructie Hoflaan Oost	2019	BOR	720	396-	131-	193	Uitvoering is gestart
Reconstructie Gooiseweg Zuid	2019	BOR	1.950	4-	0-	1.946	Dit project staat onhold. Voorbereiding is uitgesteld naar 2023. Uitvoering naar 2024.
Reconstructie Gooiseweg Noord	2019	BOR	997	98-	116-	783	Uitvoering is gestart
Renovatie "water werkt" Beek	2019	BOR	555	12-	9-	535	Project is in voorbereiding
Parkeerplaats Kerstendal	2019	BOR	18	13-	3-	2	Project is afgerond
Centrum Ooij (omgeving Reinier van Ooijplein)	2020	BOR	1.056	33-	23-	1.000	Project is in voorbereiding
Reconstructie Het Zand Ooij	2017	BOR	1.270	830-	116-	324	Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Reconstructie Das-Eekhoorn-Fretstraat	2020	BOR	865	48-	47-	771	Uitvoering is gestart

Aanleg fietspad naar Leuth	2020	BOR	314	-	-	314	Project is in voorbereiding
Reconstructie Burg.Ottenhofstraat (Dries-Stekkenberg)	2020	BOR	1.440	66-	12-	1.362	Project is in voorbereiding
Nassaulaan-Pr.Christinalan Berg en Dal	2020	BOR	744	92-	275-	377	Uitvoering is gestart
Renovatie spoorbrug over spoorkuil	2020	BOR	196	125-	29-	43	Uitvoering is gestart
Leuthsestraat Pers.vervangen riool en herstel wegen	2021	BOR	710	14-	22-	673	Project is in voorbereiding
Bongerdstraat Beek nieuwe bomen in rijbaan	2021	BOR	351	28-	31-	292	Project is in voorbereiding
Rijlaan Groesbeek overlagen + aanplant bomen	2021	BOR	343	121-	-	222	Uitvoering is gestart
Pastoor Hoekstraat Breedeweg	2020	BOR	306	-	29-	277	Dit project staat onhold.
Wilgenlaan Beek	2020	BOR	510	0-	12-	498	Project is in voorbereiding
Afwikking centrum Groesbeek	2021	BOR	1.600	92-	13-	1.495	Project is in voorbereiding
Lynden,Rivier-Zalmstraat	2020	BOR	1.460	17-	58-	1.386	Project is in voorbereiding
Breedeweg verv.wegen: voorbereiding	2021	BOR	390	-	15	405	Project is in voorbereiding
Biezenkamp Beek	2022	BOR	216	-	7	222	Project is in voorbereiding
Herwendaalsehoek Groesbeek	2022	BOR	1.220	1	41	1.262	Project is in voorbereiding

Rijksstraatweg (fietsstraat) Beek	2022	BOR	413	-	-	413	Dit project staat onhold.
Crumpsestraat Millingen	2022	BOR	531	-	5	536	Dit project staat onhold.
Mesdagweg Groesbeek	2022	BOR	93	-	0	93	Vorbereiding is uitgesteld naar 2023. Uitvoering naar 2024.
Chopinstraat Millingen	2022	BOR	4	-	-	4	Project is in voorbereiding
Nieuweweg/Stekkenberg oversteek	2022	BOR	34	-	1	34	Project is nog niet gestart.
Spoorlaan Groesbeek	2022	BOR	104	-	-	104	Project is nog niet gestart.
Schoolstraat Millingen (kiss&ride)	2022	BOR	14	-	-	14	Project is in voorbereiding
Erlecomseweg Erlecom reconstructie	2022	BOR	132	-	13	145	Project is in voorbereiding
Reestraat Groesbeek	2022	BOR	8	-	-	8	Project is nog niet gestart.
Händelstraat Groesbeek	2022	BOR	20	-	-	20	Project is uitgesteld naar 2026
Zevenheuvelenweg (Ottenhoff/nieuweweg)	2022	BOR	130	-	-	130	Project is uitgesteld naar 2026
Merelweg Berg en Dal	2022	BOR	7	-	2	8	Project is in voorbereiding
Vervanging riool Prins Mauritsstraat	2017	BOR	290	-	-	290	Uitvoering is gestart
Vervanging riool Mooksestraat Groesbeek	2018	BOR	350	374-	-	24-	Project is gereed. Na uitvoeren van de laatste werkzaamheden kan het project gesloten worden.
Vervanging riool Binnenveld Groesbeek	2018	BOR	350	352-	-	2-	Project is gereed.

Vergr.transportriool Breedeweg/Bruuk: voorbereiding	2019	BOR	375	48-	20-	307	Projectvoorbereiding is gestart, na akkoord Waterschap kan het werk worden aanbesteed.
Relinen diverse rioleringen	2020	BOR	75	-	44-	31	Project deels uitgevoerd, loopt nog.
Wylerbergpark riolering	2020	BOR	204	-	1-	203	Het project is opgepakt de startnotie is gemaakt projectopdracht is in de maak. Ingenieursbureau stelt de offerte op.
Afkoppelkrediet 2020-2022 diverse rioleringen	2020	BOR	400	143-	-	257	Project loopt nog.
Bosstraat ged.verv.riolering	2021	BOR	60	37-	-	23	Project loopt nog.
Heikant Groesbeek overstort riool: voorbereiding	2021/2022	BOR	2.230	41-	29-	2.160	Project is in voorbereiding
Breedeweg verv.riool/duiker: voorbereiding	2021	BOR	180	0	0	180	Project is in voorbereiding
Lijsterbesstr.relinen + afkoppelen riool: voorbereiding	2021	BOR	108	-	55	163	Project loopt volgens plan, relinen is gereed. Het afkoppelen loopt via project "Wateroverlast Breedeweg".
Div.rioolrenovaties (kous) incl putrenovaties: voorbereiding	2022	BOR	35	-	-	35	De verwachting is dat we kunnen starten in het 1ste kwartaal van 2023.
Heer Zegerstraat vervangen riolering: voorbereiding	2022	BOR	49	-	2	51	De voorbereiding is gestart.
Renovatie pompgemalen 2021-2022	2021	BOR	350	89-	39-	222	Het project is in uitvoering.

Aanpak wateroverlast		BOR	4.133	387-	382-	3.365	Project is gestart. De uitvoering loopt van 2020 tot 2024.
Maatregelen vermindering wateroverlast	2012	BOR	24	11-	4-	8	Project loopt nog.
Fiets-/voetveer Bommel-Ooij	2020	RO	104	1-	-	103	Het raadsvoorstel Fiets-Voetveer Bommel-Ooij is nog niet akkoord bevonden door de raad. Nadat dit voorstel akkoord is kan ook gestart worden met de uitvoering van dit project om de oeveraansluiting te realiseren.
Aanschaf materieel 2021	2021	Buitendienst	284	6-	156-	122	Resterend materieel wordt aangeschaft in het 4e kwartaal 2022
Aanschaf materieel 2022	2022	Buitendienst	293	-	43-	250	Vanwege lange levertijden zal dit materieel deels in 2023 worden aangeschaft.
Zoutloods Millingen aan de Rijn	2020	BOR	448	15-	17-	416	Project loopt.
Herstel betonnen perronvloeren de Lubert	2019	BOR	130	92-	-	38	Project is gereed. Na uitvoeren van de laatste werkzaamheden kan het project gesloten worden.
Verv.systeemw/afwerklaag sanitair de Lubert	2022	BOR	158	-	-	158	Dit project loopt nu en loopt door in 2023.
Vervangen installaties de Lubert	2022	BOR	70	-	-	70	Uitgave verwacht in 2023, door uitstel Omgevingswet vertraagd.

Verduurzamen sporthal De Duffelt	2020	BOR	50	2-	-	48	Project loopt.
Kleedkamers DVSG	2018	MO	506	64-	488-	46-	Ver-/nieuwbouw van de accommodaties loopt door tot 2022.
Verbetering zwembad de Lubert	2021	BOR	120	127-	-	7-	Dit project is afgerond.
De Treffers verv.toplaag kunstgrasvelden	2021	MO	600	517-	27-	56	De vervanging van de twee toplagen heeft plaatsgevonden en de eindafrekening met subsidievaststelling heeft plaatsgevonden.
De Treffers uitbreiding natuurgrasveld	2021	MO	160	-	-	160	Zolang er nog gesprekken tussen rood-wit en de treffers zijn, is het standpunt van de gemeente om geen uitbreiding te faciliteren. Voor nu aanhouden.
SVO'68 verv.toplaag kunstgrasveld	2021	MO	300	300-	-	0-	Project is afgerond, subsidie is verstrekt, subsidievaststelling moet nog plaats vinden.
Groesbeekse Boys ver.toplaag kunstgrasveld	2021	MO	300	278-	-	22	Project is afgerond, subsidie is verstrekt, subsidievaststelling moet nog plaats vinden.
Vervangen bovenlaag kunstgrasveld Germania	2022	BOR	263	-	271-	8-	Subsidie is verstrekt.
Vervangen kleedkamers/hekwerk TV De Oorsprong	2022	BOR	126	-	102-	24	Er zijn 2 voorschotten subsidie verstrekt.
Vervangen 1e toplaag zandkunstgrasveld TV PIT	2022	BOR	58	-	39-	18	Subsidie is verstrekt.

ICT-middelen	2020	INF	700	80-	120-	500	Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2022.
Inrichting werkplekken	2020	INF	300	-	-	300	Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2022.
Regeling thuiswerkfaciliteiten	2020	INF	-	53-	6-	59-	Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2022.
Aanpassing gemeentehuis	2021	BOR	660	-	25-	635	Dit project is gestart in 2021 en loopt door in 2022 en verder.
Bijdrage aanpassing 't Zaaftje	2017	MO	256	282-	3-	29-	Project is afgerond en kan worden afgewikkeld.
Revitalisering de Mallemolen voorbereiding	2021	MO	525	71	109	706	Projectvoorbereiding loopt.
Invoering Omgevingswet	2019	RO	845	-362	-142	341	De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1-7-2023. Het project heeft daarom een langere doorlooptijd.

Overzicht baten en lasten (gesplitst)

Bedragen x €1.000

	Begroting 2022 Primair			Begroting 2022 na VJN			Begroting 2022 na NJN		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwoner	-49.841	12.441	-37.400	-52.124	13.849	-38.275	-59.026	16.786	-42.240
Onze buurt	-24.726	10.781	-13.945	-25.976	11.193	-14.784	-25.725	10.785	-14.940
Onze gemeente	-8.226	2.422	-5.804	-8.901	2.433	-6.468	-11.213	2.501	-8.712
Ons geld	-6.373	72.621	66.248	-6.373	74.997	68.624	-6.088	79.730	73.642
Overhead	-9.893	0	-9.893	-9.830	0	-9.830	-9.118	0	-9.118
Saldo baten en lasten	-99.059	98.265	-794	-103.204	102.471	-733	-111.170	109.803	-1.367
Toevoeging reserves	-358		-358	-358		-358	-1.916		-1.916
Onttrekking reserves		1.230	1.230		1.230	1.230		7.143	7.143
Resultaat baten en lasten	-99.417	99.495	78	-103.563	103.702	139	-113.086	116.946	3.860

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitgeeft.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.

EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.
Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringen zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.

Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.
Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief

Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALternatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
I&P	Inkomen & Participatie
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting

P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken